

ศาลพิเศษ

พ.ศ.2476 พ.ศ.2478 และ พ.ศ.2481

นายภูธร ภูมะธน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

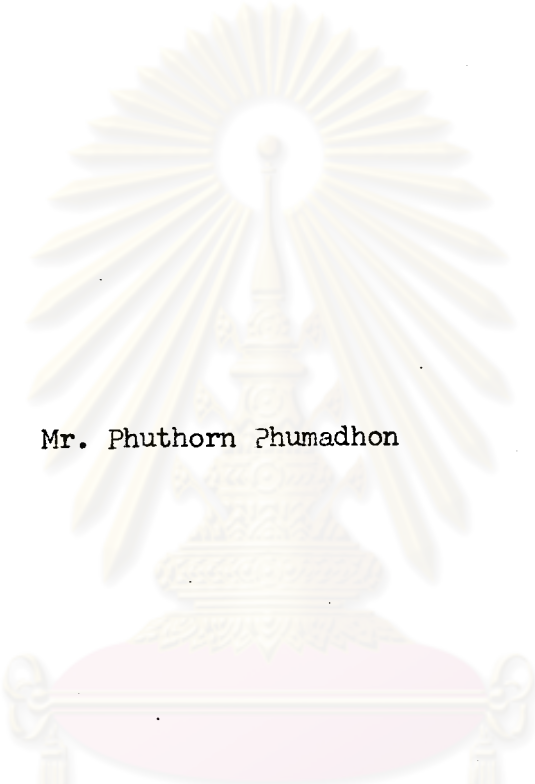
แผนกวิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2521

THE SPECIAL COURTS

1933 1935 and 1938

Mr. Phuthorn Phumadhon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ศาลพิเศษ พ.ศ.๒๕๓๖ พ.ศ.๒๕๓๘ พ.ศ.๒๕๔๑

โดย

นายภูธร ภูมะธน

แผนกวิชา

ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....*Chai-anant Somsuwan*.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*Chitima Pithakphairwan*.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชิตีมา พิทักษ์ไพโรจน์)

.....*Chai-anant Somsuwan*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

.....*Phan Phan*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.phan ภาณุจนจारी)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาศาสตร์พิเศษ พ.ศ.2476

พ.ศ.2478 และ พ.ศ.2481

ชื่อนิสิต

นายภูธร ภูมะธน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

แผนกวิชา

ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา

2520

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ ใน พ.ศ.2475 คณะราษฎรมิได้รับการต่อต้านก็เฉพาะแต่ในวสันตวิฤกษ์เท่านั้น เมื่อการปฏิวัติได้สำเร็จลงแล้ว กระบวนการโคกการปฏิวัติได้เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่กระบวนการใหญ่คือ กบฏบวรเดช จนถึงเหตุการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น กบฏนายสิบ หรือ พutschim ของผู้ก่อกบฏ ใน พ.ศ.2481 ความไม่จริงใจต่อการปกครอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยให้มากที่สุด และการรักษาเสถียรภาพของกลุ่มบุคคลผู้ครองอำนาจ แต่เพียงกลุ่มเดียว เป็นสาเหตุสำคัญที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่อต้าน

มาตรการที่รัฐบาลคณะราษฎรใช้โต้ตอบ มีวิธีการหลายอย่าง ทั้งเป็นการพิสูจน์ความดีของจำเลยอย่างถูกหลักนิติธรรม และไม่ถูกหลักนิติธรรม คือให้ศาลยุติธรรม ศาลพิเศษ และกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดการป้องกันรักษารัฐธรรมนูญ พ.ศ.2476 ลงโทษ

การนำตัวบุคคลให้ศาลยุติธรรมพิจารณาพิพากษาเป็นสิ่งที่ยอมรับว่า ถูกต่อหลักนิติธรรม โอกาสจำเลยได้รับความยุติธรรมมีมากกว่า มีการไต่สวนพิจารณากันได้ถึง 3 ครั้ง และจำเลย

ยังสามารถแต่งตั้งนายให้ช่วยและแนะนำในตำแหน่งกฎหมายได้ แต่การนำตัวให้ศาลพิเศษพิจารณาพิพากษาโทษนั้น อาจถือได้ว่าคณะราษฎรมีได้คำนึงถึงหลักนิติธรรม เพราะเป็นการนำเอาอำนาจบริหารกวางายอำนาจตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดตั้งศาลพิเศษถึง 3 ครั้ง คือ ใน พ.ศ. 2476 เพื่อพิจารณาโทษกบฏวรวงศ์ ใน พ.ศ. 2478 เพื่อพิจารณาโทษกบฏนายสิบ และใน พ.ศ. 2481 เพื่อพิจารณาโทษผู้ประทุษร้ายและล้มล้างรัฐบาล ศาลพิเศษซึ่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาโทษเฉพาะหมู่หรือกลุ่มบุคคล ห้ามจำเลยอุทธรณ์ฎีกา และตั้งนาย ทำให้จำเลยของศาลพิเศษไม่ได้รับหลักประกันความยุติธรรมเช่นผู้กระทำผิดในรายอื่นๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาศาลพิเศษในแง่มุมต่างๆ เช่น ลักษณะทางกฎหมายของศาลพิเศษ สาเหตุของการจัดตั้งศาลพิเศษ การพิจารณาพิพากษาในศาลพิเศษ รวมทั้งได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ตกเป็นจำเลยของศาลพิเศษด้วย

ผลการวิจัยพบว่า (การจัดตั้งศาลพิเศษของรัฐบาลคณะราษฎรเป็นระยะๆ ขึ้น 3 ครั้ง ในช่วงระยะเวลา 6 ปี ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สำเร็จ เป็นมาตรการเพื่อหยุดยั้งการขัดขวางการต่อต้านรัฐบาลคณะราษฎรโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ คือ พวกเจ้านาย ขุนนางในระบบเก่า หนังสือพิมพ์และผู้นิยมราษฎร และที่สำคัญสำหรับการจัดตั้งศาลพิเศษ ใน พ.ศ. 2471 คือ ยุติความขัดแย้งภายในคณะราษฎร (กลุ่มพระยาทรงสุรเดช) โดยที่รัฐบาลไม่ได้คำนึงถึงว่า ผู้ตกเป็นจำเลยศาลพิเศษจะได้รับความยุติธรรมหรือไม่ และผลของการจัดตั้งศาลพิเศษในครั้งหลังสุดนั้นเองเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งได้สร้างความมั่นคงทางการเมืองให้รัฐบาลคณะราษฎร โดยมีหลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ใ้ครองระยะเวลาหนึ่ง และยุติความขัดแย้งภายในคณะราษฎรได้.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   The Special Courts of 1933 1935 1938
Name   Mr Phuthorn Phumadhon
Thesis Advisor   Dr. Chai-Anan Samudavanija
Department   History
Academic Year   1977

ABSTRACT

There was no resistance movement on the day of the change of government from the Absolute Monarchy to the constitutional regime in 1932. The movement occurred successively after this action was accomplished. There was a major case as in Prince Bovorndej Rebellion; the minor ones are the rebellions in 1935 and 1938. The insincerity of the government in letting the public to participate in the political process and by maintaining the stability of the Oligarchy were the crucial factors of the rebellion. The various procedures which the government of the People's Party employed to counter the resistant movement were based both on the legal act and special measures contrary to due process of law by having the Special Court (Tribunal Court, Ad-Hoc Court). The court of justice and the committees appointed by the Act in 1933 were responsible for the delivery of judgement upon the accused. To proceed persons for trial before the court of justice was considered to be judicially appropriate. A defendant had much opportunities to gain impartiality. He was able to be brought for trial 3 times

and was able to appoint the attorney to guide and advise him in his case. Proceeding a defendent to the Special Court in trial proved that the People's Party had ignored the rule of law. Hence, it can be said that the People's Party and encroached upon the Judiciary power, the evidence of which is the establishment of three Special Courts to deliberate the Bovorndej, the Sargeant rebellions and those committed acts of treason in 1933, 1935 and 1938 respectively.

The defendants under trails by the Special Courts were not entitled to the writ of habeas corpus because the Courts were established to pass judgements upon certain groups of people. These people were denied the right to appeal, the petition and to appoint their attorneys as other citizens had.

The purpose of this thesis is to study the Special Courts in various way; such as, its legal character, the purposes to establish the court, its proceeding of decisions, and the case study of the defendants' behavior.

The main findings of this thesis show that the establishment of this court 3 times within 6 years after the change of the government was the measurs to stop the royalist dissident aristocrats, journalists and members of Parliament. The crucial factor for establishing the Special Court in 1938 was to eliminate conflicts in the People's Party without considering whether or not the defendant was treated fairly in court.

The result of subsequent establishment of the Special Court was a way to maintain political stability and to eliminate conflicts within the People's Party while Louang Pibul was the Prime Minister.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้มีส่วนช่วยเหลือมากเป็นพิเศษในการค้นคว้าและวิจัย เพราะนอกจากให้ความช่วยเหลือในด้านเอกสารแล้วยังได้กรุณาสละเวลาอันมีค่านี้มา คอยการแนะนำและตรวจแก้

นายจันทร์ ระรวยทรง หัวหน้าคณะผู้ฝึกหัดวิชาศาลฎีกา ได้ให้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ในการค้นคว้าและวิจัย เป็นพระคุณต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้มีชื่อกิ่งกอใบนี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทำให้การเขียนและจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คือ นายสมชาย ฅ นครพนม นางสาวชนิษฐา วงศ์พานิช นายชุมพล ศรวงษ์ นางสาวรัชณี กัลยาณคุณภวณี นางสาววารุณี ไอสถา-รมย์ นายพุด เหมื่อนศาสตร์ นายเพ็ญ อันชุกฤทธิ นายวีรสิทธิ์ ชูแสงทอง นางสาวยุพา ราษฎร์ นายเทียนชัย รัตนายน

สำหรับ นายพงษ์ศรี และนางถวิล ภูมะธน ผู้ให้ความสนับสนุนทางค่านทุนทรัพย์ และกำลังใจตลอดมา เป็นพระคุณอย่างยิ่งสำหรับข้าพเจ้า.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

รายการตารางและแผนภูมิประกอบ

บทนำ

บทที่ 1 การศาลในประเทศไทย

ศาลยุติธรรมไทยก่อนการปฏิรูปการศาลยุติธรรมในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประวัติศาสตร์ไทยภายหลังการปฏิรูปการศาล

ก. การศาลยุติธรรม

ข. การศาลทหาร

ค. การศาลพิเศษ

1. ศาลพิเศษตั้งแต่ พ.ศ.2435 – พ.ศ.2475

2. ศาลพิเศษภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

พ.ศ.2475 – พ.ศ.2481

การศาลพิเศษตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏภายใน

พระราชอาณาจักร ใน พ.ศ.2476 พ.ศ.2478 และ พ.ศ.2481

ก. ลักษณะทางกฎหมาย

ข. เปรียบเทียบศาลพิเศษซึ่งได้จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ.2476 พ.ศ.2478

พ.ศ.2481 กับศาลยุติธรรมและศาลทหาร

ก

1

1

3

4

15

18

18

24

25

25

29

ค. การจัดตั้งศาลพิเศษกับนโยบายคณะราษฎร (รัฐบาลคณะราษฎร) ต่อความเป็นอิสระของศาลยุติธรรม	32
ง. แนวความคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการยินยอมให้ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ	39
จ. การทำงานในศาลพิเศษ	48
ฉ. ศาลพิเศษกับหลักนิติธรรม	55
ช. ที่มาของการจัดตั้งศาลพิเศษ	59
บทที่ 2 ศาลพิเศษ พ.ศ.2476	63
สถานการณ์ทางการเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จนถึงการเกิดขึ้นของกบฏบวรเดช	63
ก. ปัญหาทางด้านการเมืองการปกครองภายใต้การบริหารราชการ แผ่นดินของรัฐบาลคณะราษฎร	63
ข. ปัญหาทางการเมืองเศรษฐกิจ	74
เหตุการณ์ของการเกิดกบฏบวรเดช หรือคณะกบฏบ้านกูเมือง	83
การปราบปรามและแนวความคิดของรัฐบาลที่มีต่อฝ่ายกบฏหรือคณะกบฏ บ้านกูเมือง	89
การพิจารณาพิพากษาโทษผู้เข้าร่วม หรือเกี่ยวข้องกับคณะกบฏบ้านกูเมือง หรือกบฏบวรเดช	95
ก. โทษทางปกครอง	95
ข. การลงโทษในศาลยุติธรรม	98
ค. การฟ้องร้องเป็นจำเลยต่อศาลพิเศษ	100
กำเนิดและสาเหตุของการจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2476	101

	รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับศาลพิเศษ พ.ศ.2476	
	และจำเลยศาลพิเศษ พ.ศ.2476	111
	การพิจารณาพิพากษาในศาลพิเศษ พ.ศ.2476	119
บทที่ 3	ศาลพิเศษ พ.ศ.2478	153
	เหตุการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นการจับกุมกบฏและจลาจลในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่จัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2476 จนถึงการจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2478	153
	ก. การลงโทษผู้เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐบาล โดยใช้พระราชบัญญัติ จัดการป้องกันรักษารัฐธรรมนูญ	154
	ข. การฟ้องร้องบุคคลผู้เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐบาลต่อศาลสถิตย- ยุติธรรม	159
	การจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2478	167
	กบฏนายสิบ	173
	สาเหตุของการจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2478	178
	รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับศาลพิเศษ พ.ศ.2478	
	และจำเลยศาลพิเศษ พ.ศ.2478	180
	การพิจารณาพิพากษาในศาลพิเศษ พ.ศ.2478	182
บทที่ 4	ศาลพิเศษ พ.ศ.2481	188
	สถานการณ์ทางการเมืองโดยทั่วไปก่อนการจัดตั้งศาลพิเศษ พ.ศ.2481	190
	ก. สถานการณ์ในการปราบปรามฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐบาล	190
	ข. การประกาศเป็นฝ่ายตรงกันข้ามโดย เบิกแยกของพระยาทรงสุรเดช ต่อรัฐบาลคณะราษฎรผู้เถลิงอำนาจ	193

	๒
	หน้า
ค. วิถีการดำเนินงานสภามหาวิทยาลัย	194
ง. การลอบฆาตหลวงพิบูลสงคราม บุคคลสำคัญในคณะรัฐบาล	195
เหตุการณ์ของการเกิดกบฏใน พ.ศ.2481	196
รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับศาลพิเศษ พ.ศ.2481 และ จำเลยศาลพิเศษ พ.ศ.2481	202
สาเหตุของการจัดตั้งศาลพิเศษ 2481	208
ก. เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏและเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณา พิพากษาคดี	208
ข. จัดตั้งศาลพิเศษ 2481 เพื่อปราบปรามอิทธิพลและอำนาจทาง การเมืองของนายพันเอก พระยาทรงสุรเดช กับพวก	210
ค. จัดตั้งศาลพิเศษเพื่อกำจัดศัตรูทางการเมืองในอดีต	212
ง. จัดตั้งศาลพิเศษขึ้นเพื่อทำลายความมั่นคงของสถาบันเจ้า	217
จ. จัดตั้งศาลพิเศษขึ้นเพื่อหยุดยั้งการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ของสภามหาวิทยาลัย	221
การพิจารณาพิพากษาโทษในศาลพิเศษ พ.ศ.2481	226
สรุป	254
บรรณานุกรม	257
ภาคผนวก	287

รายการตารางและแผนภูมิประกอบ

		หน้า
ตารางที่ 1	เปรียบเทียบที่มาของบุคลากรศาลพิเศษ	53
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนจำเลยและการพิจารณาพิพากษาของศาลพิเศษ พ.ศ.2476 พ.ศ.2478 และ พ.ศ.2481	255
แผนภูมิที่ 1	แสดงสายงานการบังคับบัญชาอัยการและกรรมการศาล— พิเศษ	54

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 คณะราษฎรได้นำหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจของรัฐมาไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2475 คือ อำนาจบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาล อำนาจนิติบัญญัติโดยรัฐสภา (นอกจากเป็นฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ยังมีหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล) และอำนาจตุลาการซึ่งศาลยุติธรรมเป็นผู้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2475 ได้กล่าวถึงอำนาจทั้ง 3 อย่างไว้เด่นชัดว่า องค์กรใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจในแต่ละอย่าง

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตั้งแต่คณะราษฎรยึดอำนาจการปกครองรัฐจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้สำเร็จ ใน พ.ศ.2475 คณะราษฎรมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจ แต่กลับได้เข้าแทรกแซง มุ่งหวังรักษาอำนาจของกลุ่มคณะไว้ คือ การแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ 2 ให้มีสิทธิเท่าเทียมกับสมาชิกประเภทที่ 1 ผู้มาจากการเลือกตั้ง ทำให้อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน สัตว์ขวางการพัฒนาการทางการเมือง โดยไม่ส่งเสริมให้พรรคการเมือง ควบคุมการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และที่สำคัญซึ่งเป็นปัญหา และได้นำไปสู่การวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ คือ อำนาจบริหารได้รวมมือกับอำนาจนิติบัญญัติออกกฎหมายให้อำนาจบริหารใช้อำนาจตุลาการในบางกรณีเสียเอง โดยการจัดตั้งศาลชั้นใหม่เรียกว่า ศาลพิเศษ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏ และจลาจล โดยเฉพาะ 3 ครั้งใน พ.ศ.2476 พ.ศ.2478 พ.ศ.2481 แทนที่จะใช้ศาลธรรมดาที่มีตามกฎหมายอยู่แล้วพิจารณาคดี

การจัดตั้งศาลพิเศษเป็นการแสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบรัฐสภา แล้วนั้น อำนาจบริหารเป็นอำนาจที่มีขอบเขตไม่จำกัด

ไม่แตกต่างไปจากการปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เท่าใดนัก...และโดยความยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถใช้อำนาจตุลาการได้ด้วย

การใช้อำนาจตุลาการในบางกรณีของรัฐบาลเสียเองนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาอำนาจของหมู่คณะอยู่มาก และได้พัฒนามากขึ้นตามลำดับในยุคสมัยต่อมา เริ่มตั้งแต่อาศัยชื่อศาลโดยจัดตั้งศาลพิเศษขึ้นในรัฐบาลสมัยพระยาพหลพลพยุหเสนา และหลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลสมัยต่อมา เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้อาศัยอำนาจพิเศษคือ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติ และมาตรา 17 ในรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร 28 มกราคม 2502 และรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร 15 ธันวาคม 2515 ลงโทษบุคคลทั้งจำคุก และประหารชีวิต แก่บุคคลผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเป็นจำนวนมาก เป็นการใช้อำนาจตุลาการของฝ่ายบริหาร โดยตรงมากยิ่งขึ้นไปกว่าการจัดตั้งศาลพิเศษอีก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ก. เพื่อศึกษานโยบายของรัฐ เกี่ยวกับอำนาจศาล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในอำนาจอธิปไตย
- ข. เพื่อศึกษาลักษณะของศาลพิเศษในแง่มุมต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกับศาลยุติธรรม และศาลทหาร ซึ่งเป็นศาลที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย
- ค. เพื่อศึกษาลักษณะการ เมืองไทยในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (พ.ศ. 2475-2481)
- คือ

1. ศึกษาแนวทางการปกครองของรัฐบาลคณะราษฎร
  2. ศึกษาพฤติกรรมของการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เน้นกรณีซึ่งนำไปสู่การให้ศาลพิเศษพิจารณาโทษ
- ง. เพื่อศึกษาแนวทางการระงับภัยต่อความมั่นคงของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้เลือกใช้หลาย ๆ วิธี และเน้นการจัดตั้งศาลพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาโทษ

ขอบเขตของการศึกษา

ก. ศึกษาวิวัฒนาการของศาลไทย เน้นตั้งแต่เหตุการณ์ของการปฏิรูปการศาล-
ยุติธรรมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ.2435 จนถึงการ
จัดตั้งศาลพิเศษ ใน พ.ศ.2481

ข. ศึกษาลักษณะการเมือง ตั้งแต่คณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สำเร็จ
ใน พ.ศ.2475 จนถึงการขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีของหลวงพิบูลสงคราม ใน พ.ศ.2481
และได้จัดตั้งศาลพิเศษขึ้นในปีเดียวกัน

ค. ศาลพิเศษ ซึ่งศึกษา คือ

ศาลพิเศษตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏ และจลาจล ใน พ.ศ.2476
(กบฏบวรเดช)

ศาลพิเศษตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏ และจลาจล ใน พ.ศ.2478
(กบฏนายสิบ)

ศาลพิเศษตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีกบฏ และล้มล้างรัฐบาล ใน พ.ศ.2481

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเอกสารชั้นต้น (Primary Sources)
แยกได้เป็น 3 ประเภท คือ

ก. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการจดบันทึก หรือหลักฐานของฝ่ายรัฐบาล ได้แก่ เอกสาร
ทางราชการ เป็นหนังสือโต้ตอบทางราชการเกี่ยวกับกบฏ และจลาจล รายงานการประชุม
คณะรัฐมนตรี รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร คำพิพากษาของศาลพิเศษ ราชกิจจา-
นุเบกษา

ข. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการโต้หลักฐานของฝ่ายรัฐบาล ได้แก่ บันทึก หรือคำ
สัมภาษณ์ของบุคคลเป็นจำเลยศาลพิเศษบางคน

ค. ข้อเท็จจริงรวมเวลากับเหตุการณ์ จากข่าว และบทวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของเหตุการณ์ ซึ่งมักจะปรากฏในที่อื่น เช่น ข่าวการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญๆ ในคณะรัฐบาล ข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ ตามลำดับเวลา อย่างละเอียด แค่ว่าข้อเท็จจริงที่ได้จากหนังสือพิมพ์ของค่านึงถึงนโยบายของหนังสือพิมพ์ควย บางฉบับอาจกล่าวสนับสนุนรัฐบาล หรือบางฉบับอาจโจมตีรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว เพราะ ฉะนั้นในข่าวเดียวกันจำเป็นต้องตรวจสอบจากหนังสือพิมพ์ในระยะเวลาเดียวกันหลาย ๆ ฉบับ แล้วจึงเลือกนำมาใช้

เอกสารชั้นต้นทั้ง 3 ประเภท รวบรวมได้จากแหล่งเก็บเอกสาร หรือห้องสมุด ต่าง ๆ คือ ห้องสมุดรัฐสภา สำนักเลขาธิการรัฐสภา แผนกเก็บสำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรี หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สถาบันไทยคดีศึกษา หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลาง- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดกระทรวงยุติธรรม หอสมุดเนติบัญญัติสภา หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการโค่หลักฐานของฝ่ายรัฐบาลของผู้ตกเป็นจำเลยศาลพิเศษ ส่วนใหญ่ เป็นการบันทึกความทรงจำที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์ งานศพของผู้เคยเป็นจำเลยศาลพิเศษ นั้นเอง ซึ่งจะหาคุ้โก่หอสมุดหนังสืองานศพ วัดบวรนิเวศ

เอกสารชั้นสอง (Secondary Sources) มีความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าเช่นกัน และได้รวบรวมมาจากหนังสือในห้องสมุดต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษา

ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารชั้นต้น และชั้นรอง ได้ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ คัดเลือก ประเมินความสำคัญของเอกสาร และตีความหมาย ทั้งนี้ เพื่อความเข้าใจที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุดของความคลาดคลาญ และสาเหตุของประวัติศาสตร์ในหัวข้อเรื่อง ศาลพิเศษ

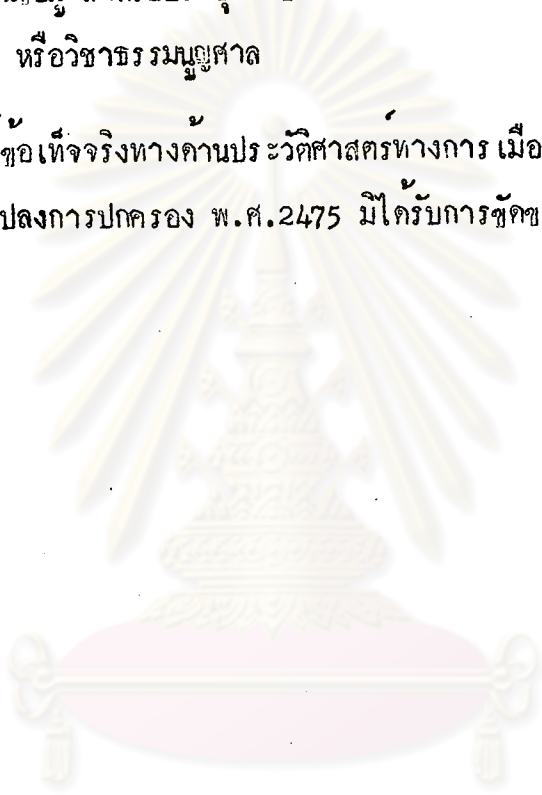
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในเรื่องศาลพิเศษ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งของลักษณะทางการเมืองไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 คือ

เหตุการณ์ของการต่อต้านอำนาจใหม่ และการกวาดล้างผู้ต่อต้านอำนาจ ทำให้ทราบนโยบายของรัฐบาลในเวลานั้นที่มีต่อผู้ต่อต้านอำนาจ

2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับประยุกต์ใช้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา หรือวิชาธรรมมนุษยศาสตร์

3. เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ทางการเมืองต่อความเชื่อที่ถือกันเดิมที่ว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มิได้รับการขัดขวาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย